

הפריון בישראל; מפתח

לעלייה ברמת החיים

מבט לאחור והסתכלות קדימה

האגודה הישראלית לכלכלה

ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל

1 ביוני, 2015

על מה נדבר

□ הפריון בישראל; מפתח ליצירת צמיחה מכלילה

□ הקשר בין צמיחה גלובלית לצמיחת המשק בישראל

□ מבט צופה עתיד

□ מסקנות והמלצות להמשך

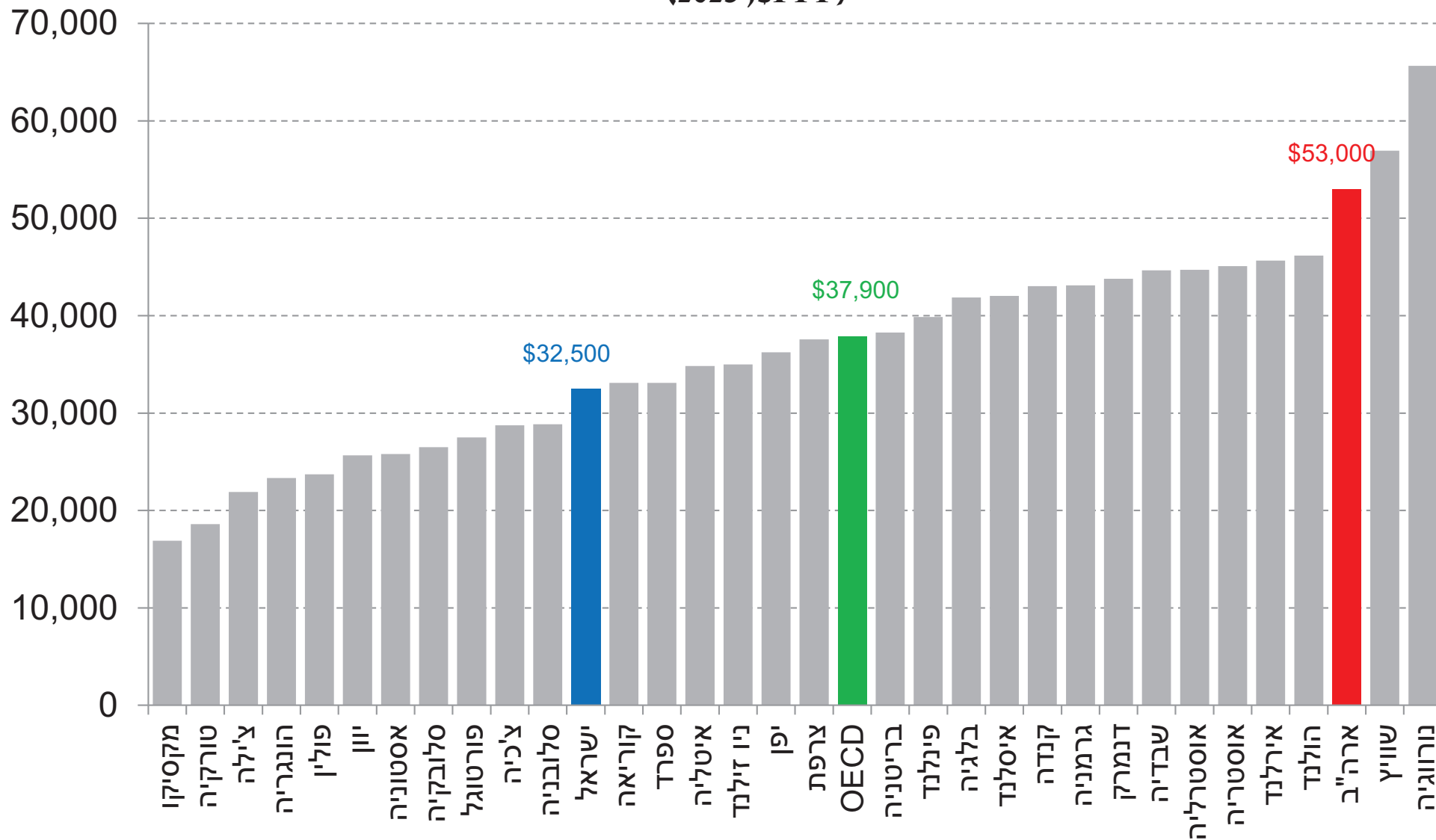

**הפריון בישראל;
תמונת מצב**

התוצר לנפש בישראל נמוך מבמדינות ה-OECD

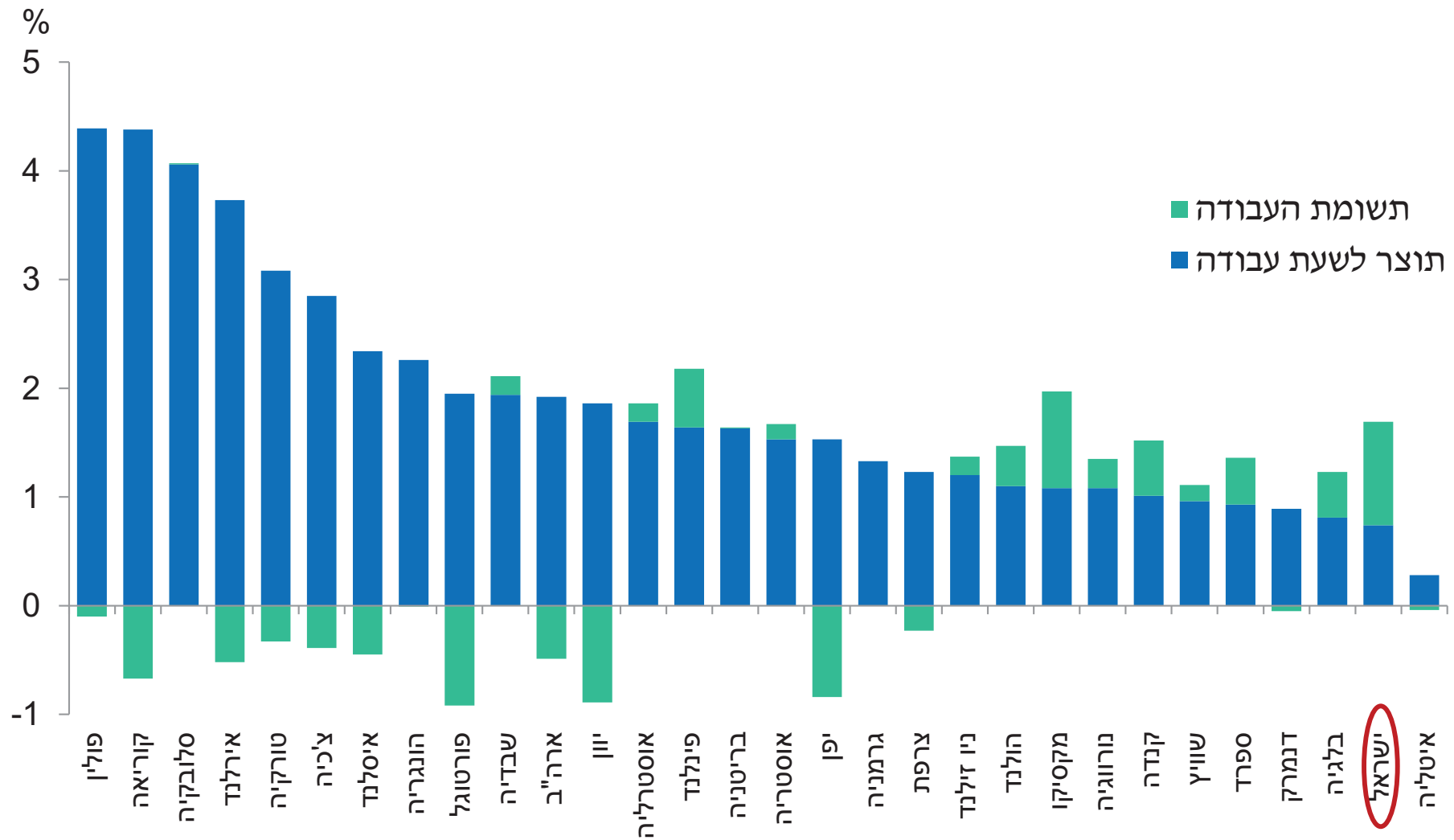
התוצר לנפש בישראל ובמדינות ה-OECD
(2013, \$PPP)

חלק ניכר מצמיחת התוצר לנפש בישראל מוסבר על ידי עליה בתשומת העבודה

מרכיבי צמיחת התוצר לנפש בין השנים 1995-2012

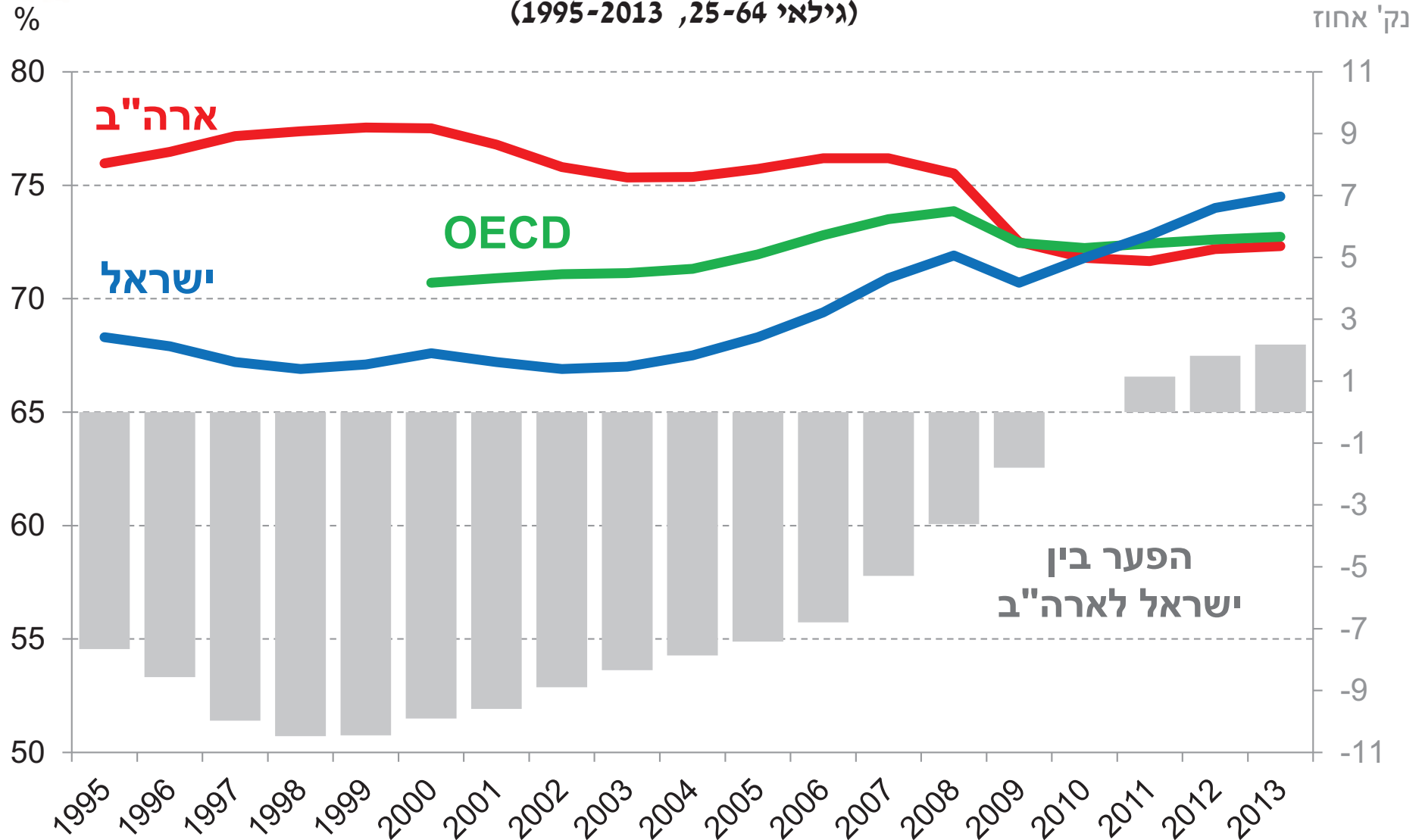
הפערים בשיעור התעסוקה בין ישראל למדינות

המפותחות נסגרו

שיעורי התעסוקה בישראל ב-OECD ובארה"ב

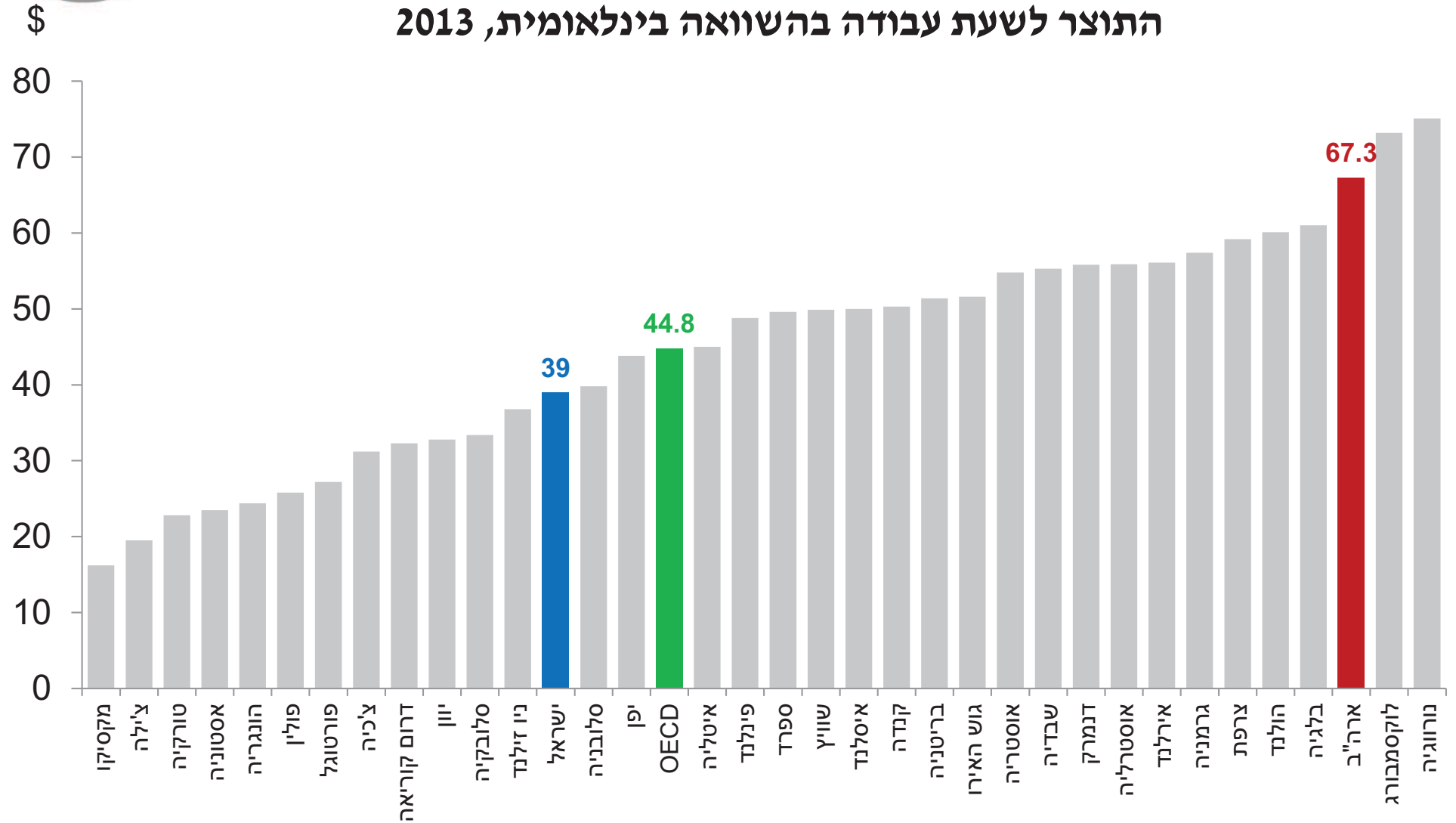
(גילאי 25-64, 1995-2013)

רמת הפריון בישראל נמוכה מהרמה הממוצעת במדינות המפותחות

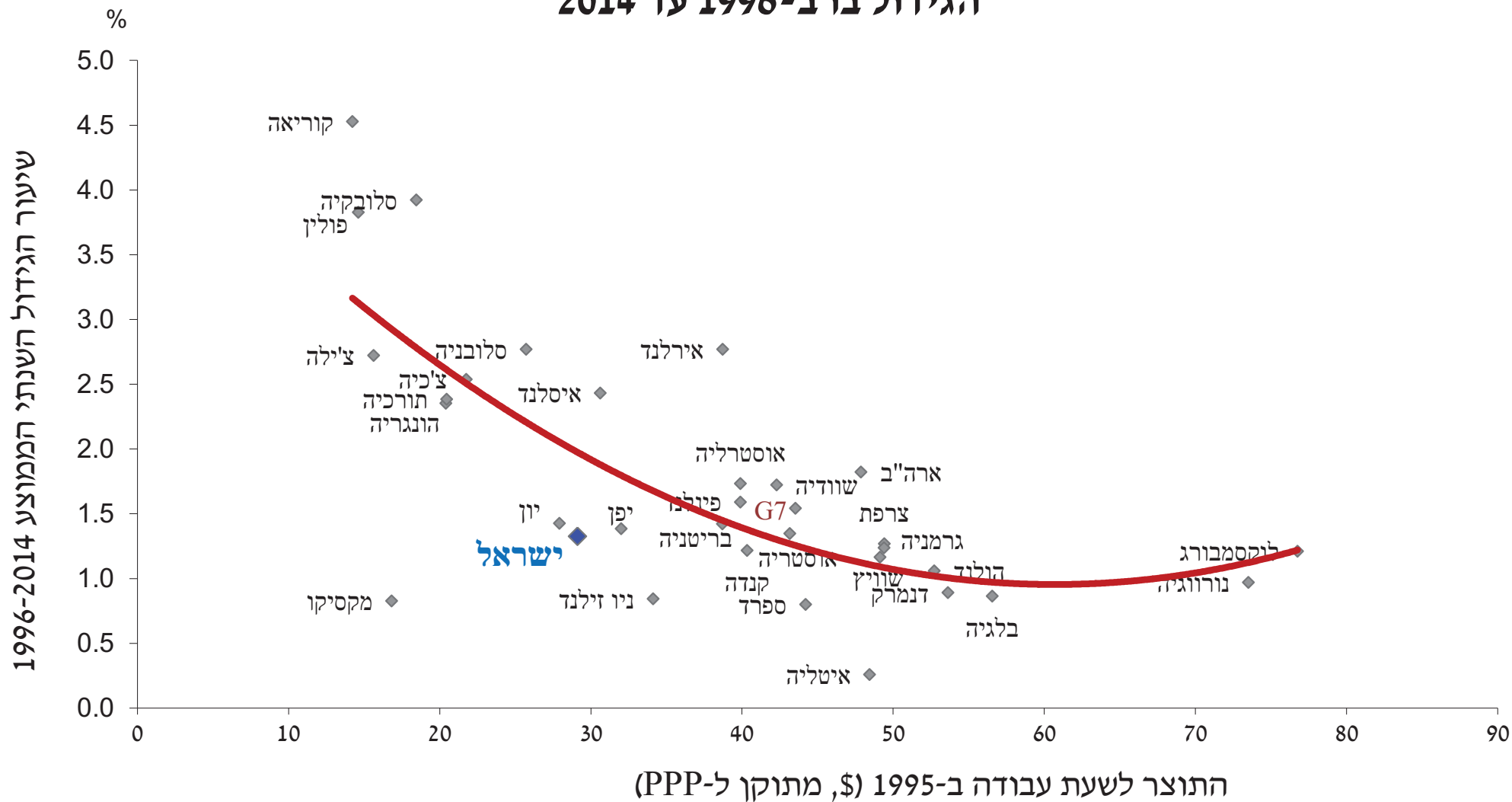
התוצר לשעת עבודה בהשוואה בינלאומית, 2013

פריון העבודה בישראל אינו מתכנס לרמת הפריון במדינות המפותחות

”התכנסות מותנית” - פריון העבודה ב-1995 מול שיעור הגידול בו ב-1996 עד 2014

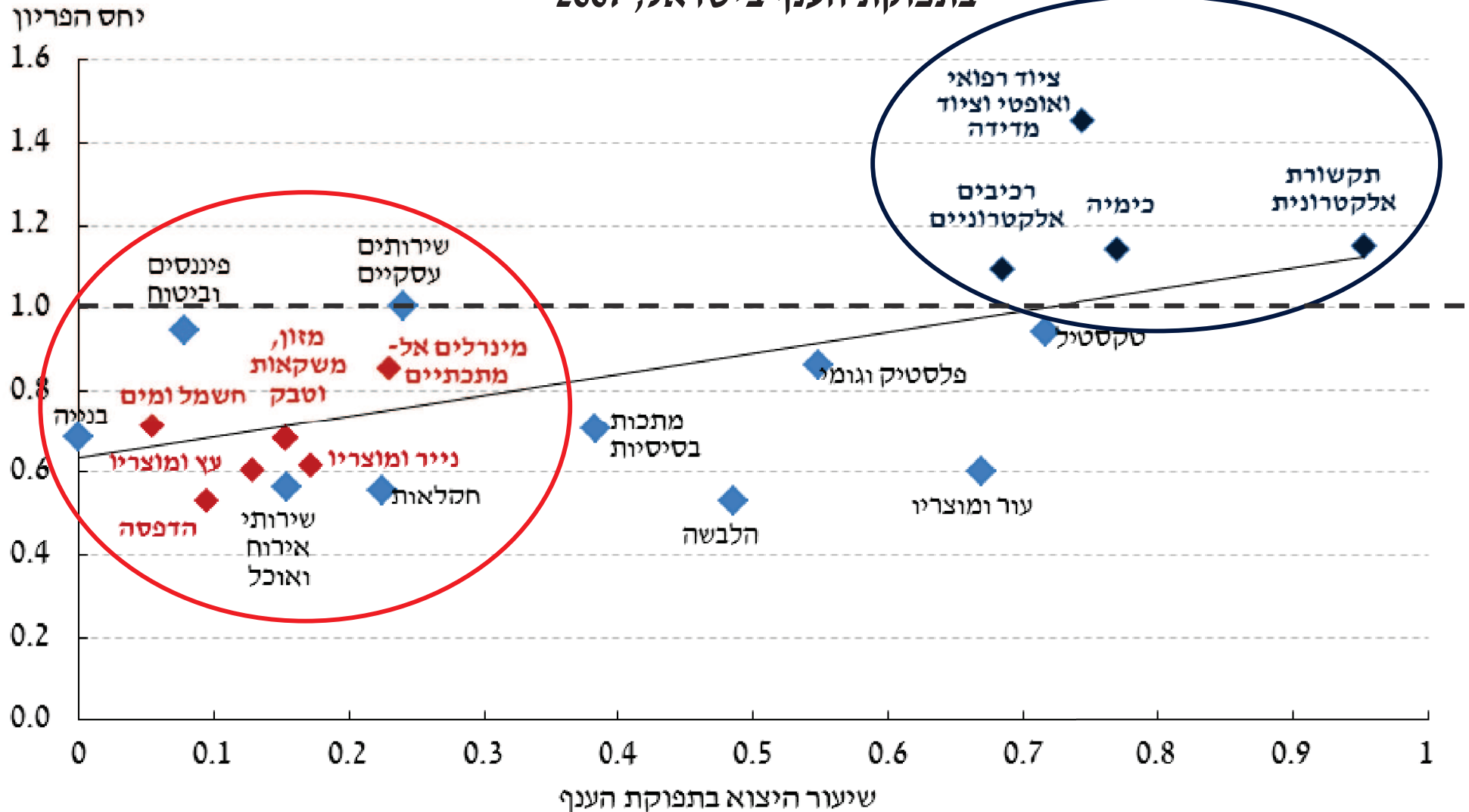

פער הפריון הענפי לעובד מתואם עם שיעור הייצוא

מתפוקת הענף

פער הפריון הענפי בין ישראל לממוצע ה-OECD ושיעור הייצוא
בתפוקת הענף בישראל, 2007

**סיבות אפשריות לרמת
הפריון הנמוך**

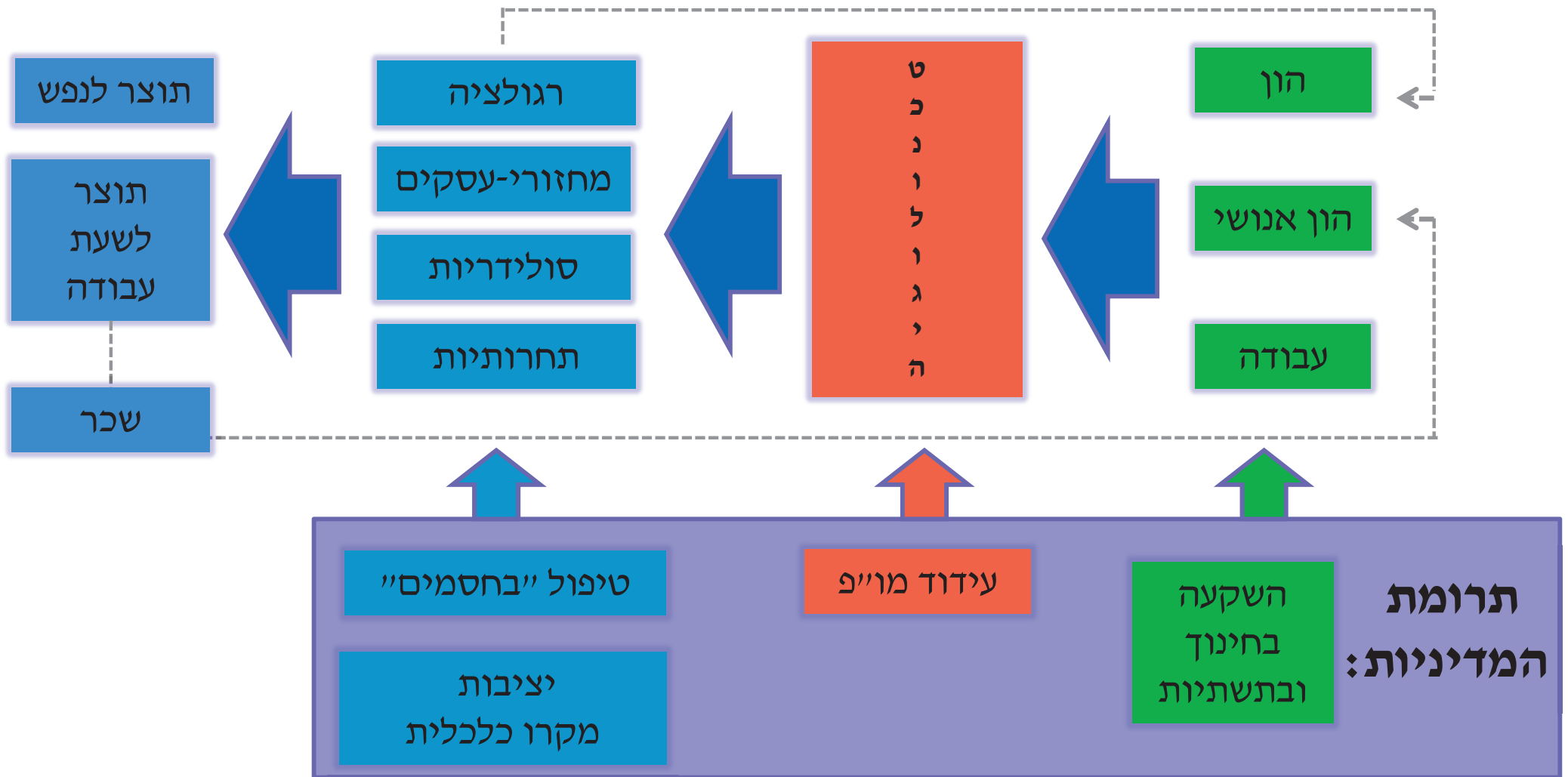
מה משפיע על הפריזון?

השפעות סביבתיות "גורמי חיכוך"

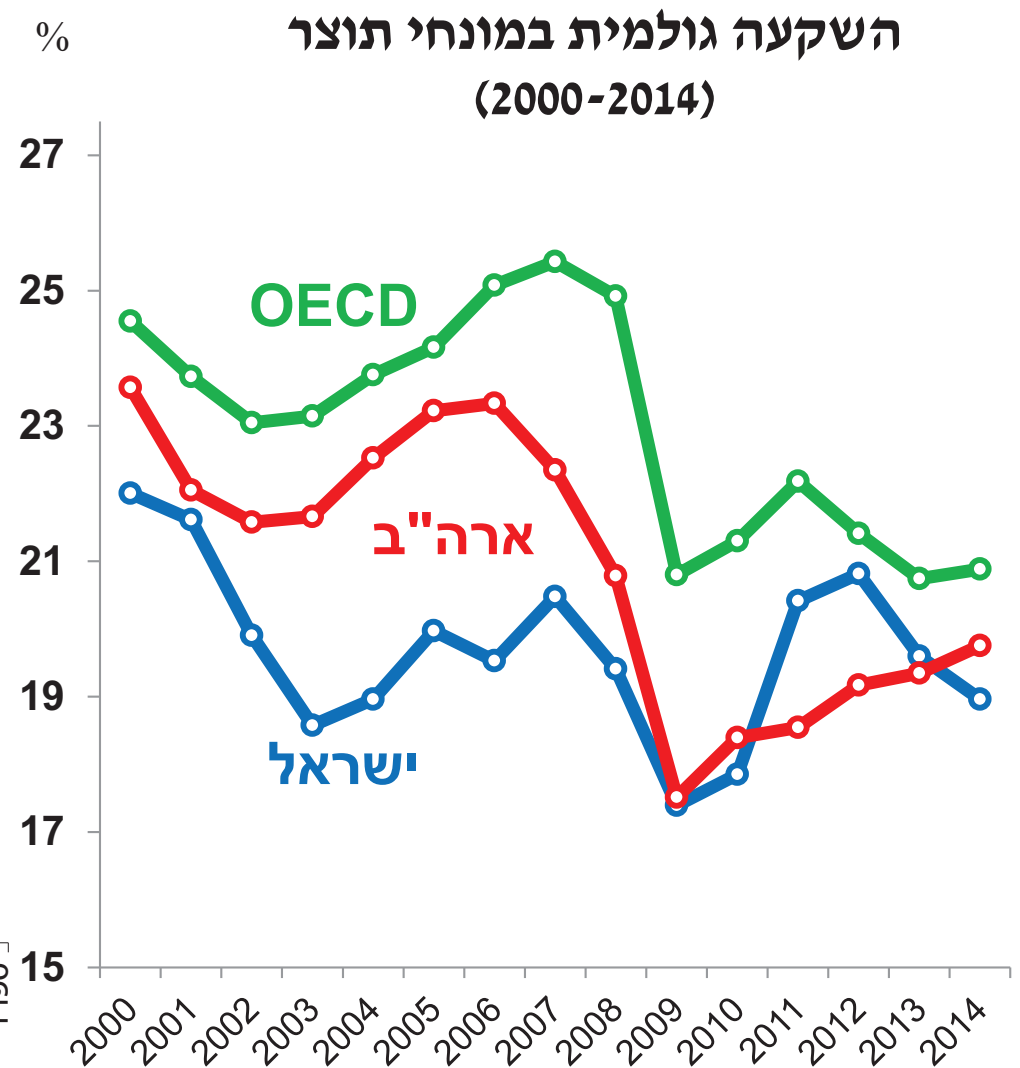
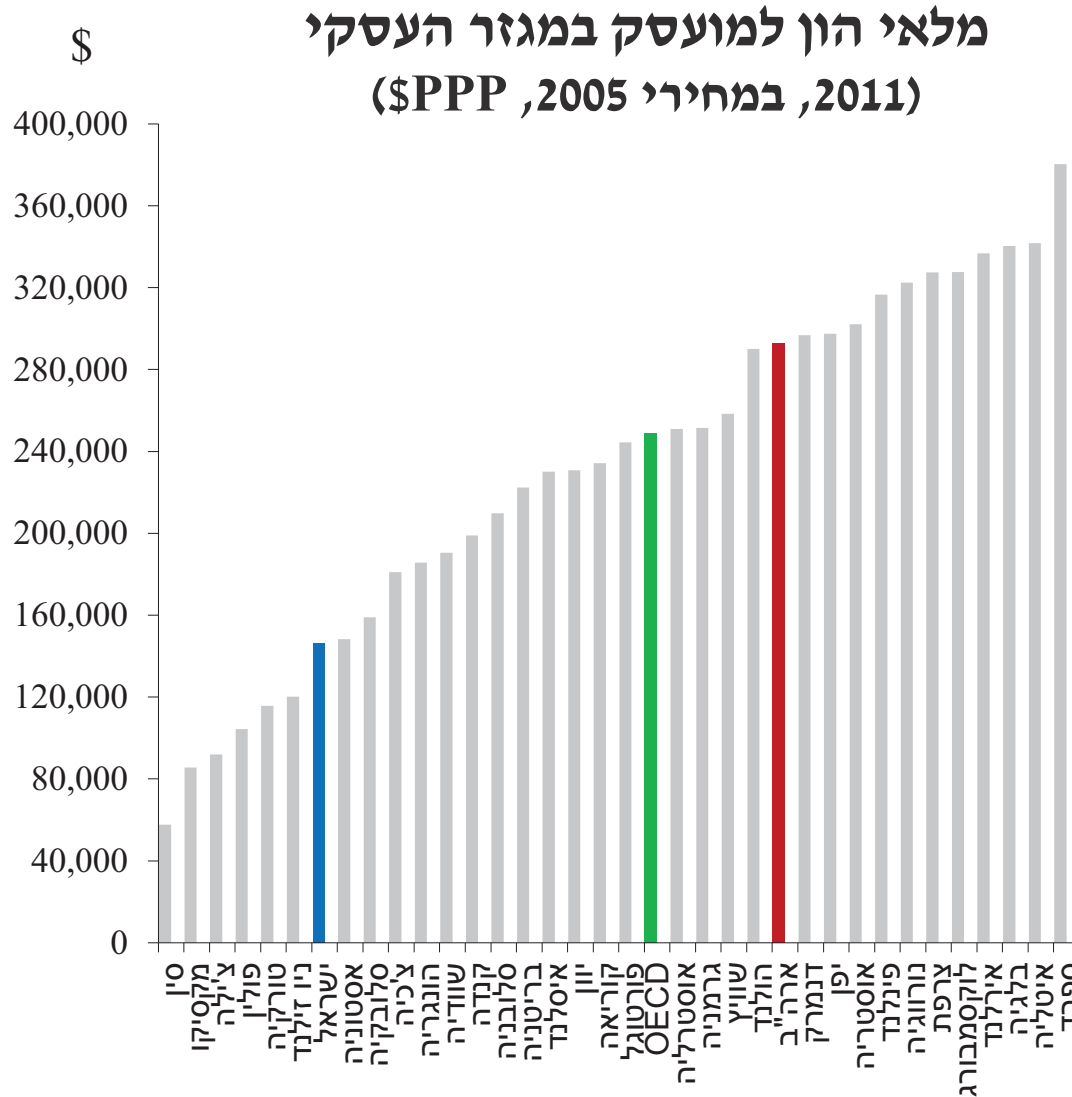
פונקציית ייצור

גורמי ייצור

בהשוואה למדינות המפותחות, מלאי ההון למועסק בישראל נמוך כמו גם ההשקעה הגולמית

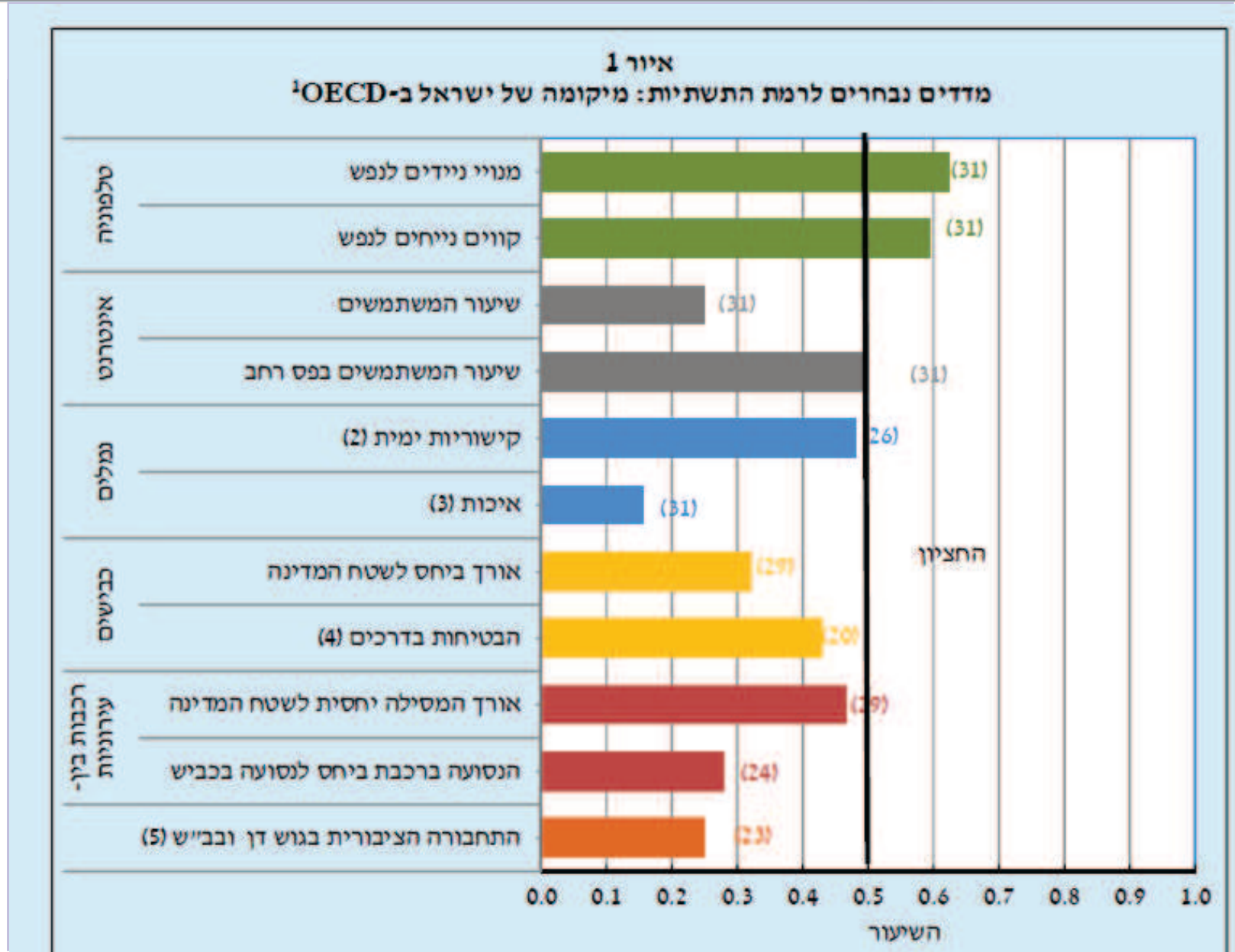

ההשקעה בתשתיות חיונית להעלאת הפרייון

אומדן קרן המטבע הבין-לאומית:
עלייה של כ-1% תוצר בהשקעה
בפרויקטים של תשתית – במידה
ואלו נבחרים בקפידה ומבוצעים
ביעילות – צפויה להעלות את רמת
התוצר ב-0.4% בטווח המידי וב-
1.5% לאחר ארבע שנים

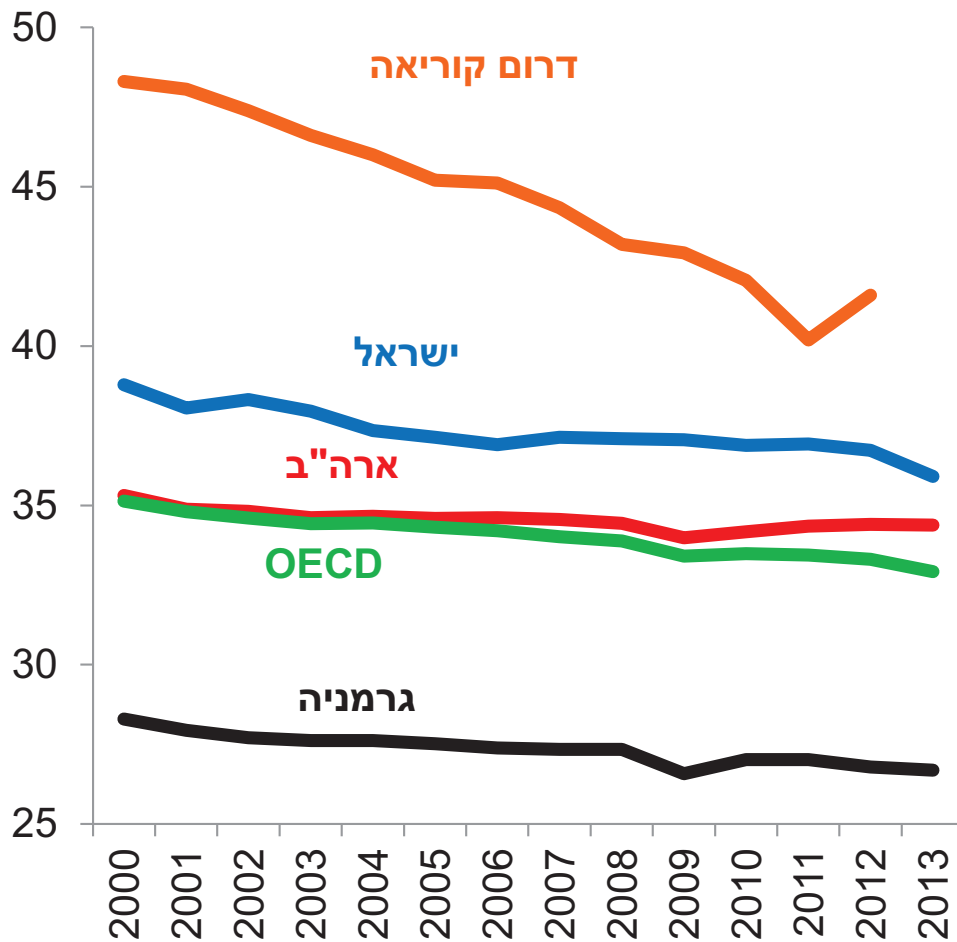
רמת התשתיות בישראל נמוכה בהשוואה למדינות ה-OECD

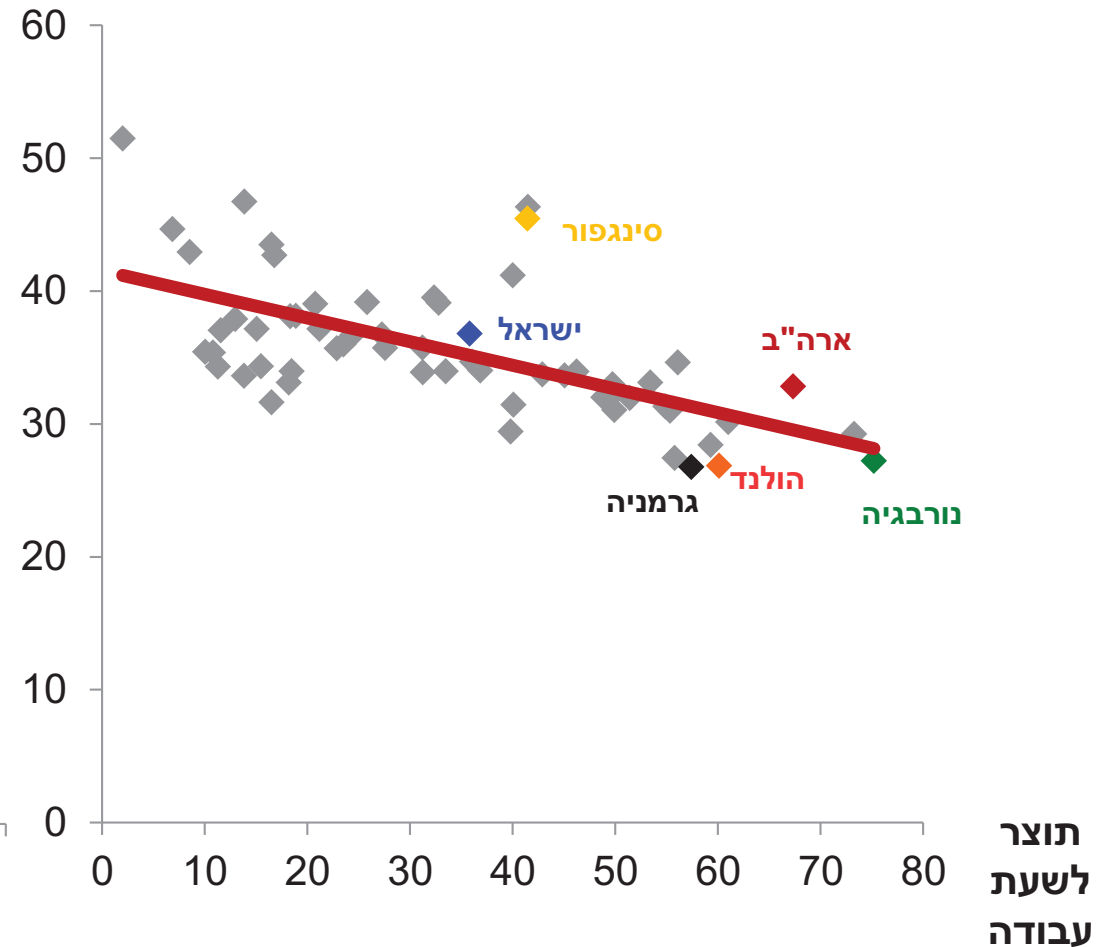
העובד הישראלי עובד בממוצע יותר שעות מאשר במדינות המפותחות

ממוצע שעות עבודה שבועיות לעובד (2000-2013)

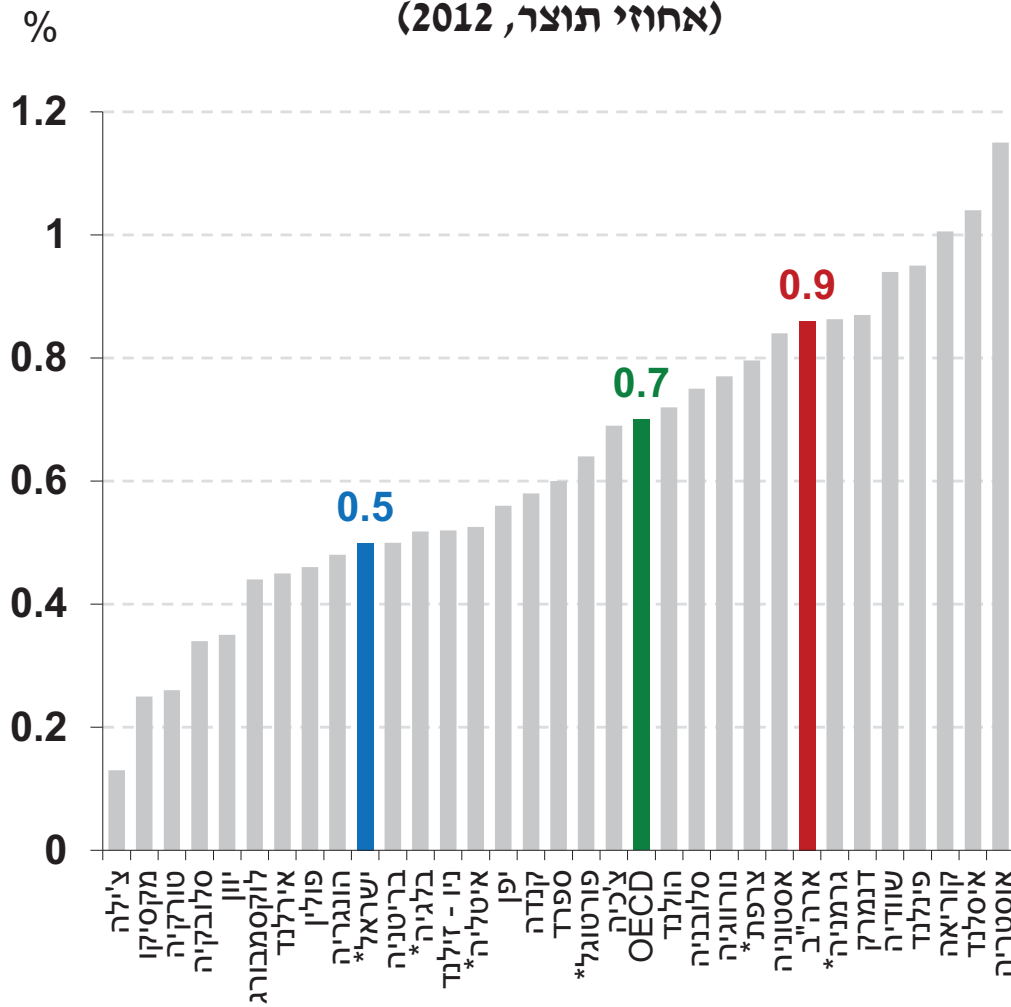
תוצר לשעת עבודה (PPP) ושעות העבודה השבועיות לעובד (2013)

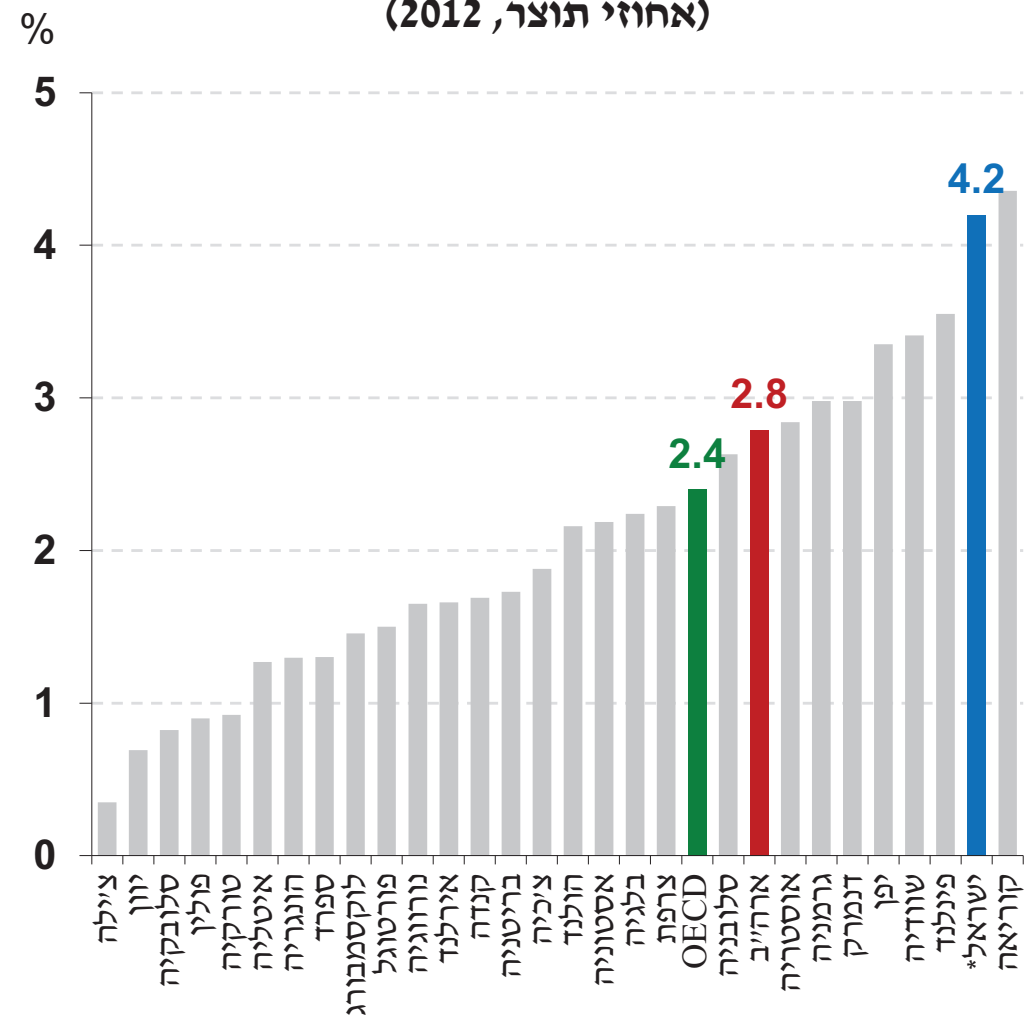

ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח בישראל גבוהה בהשוואה למדינות המפותחות; ההוצאה הממשלתית נמוכה יחסית

ההוצאה הממשלתית על מחקר ופיתוח (אחוזי תוצר, 2012)

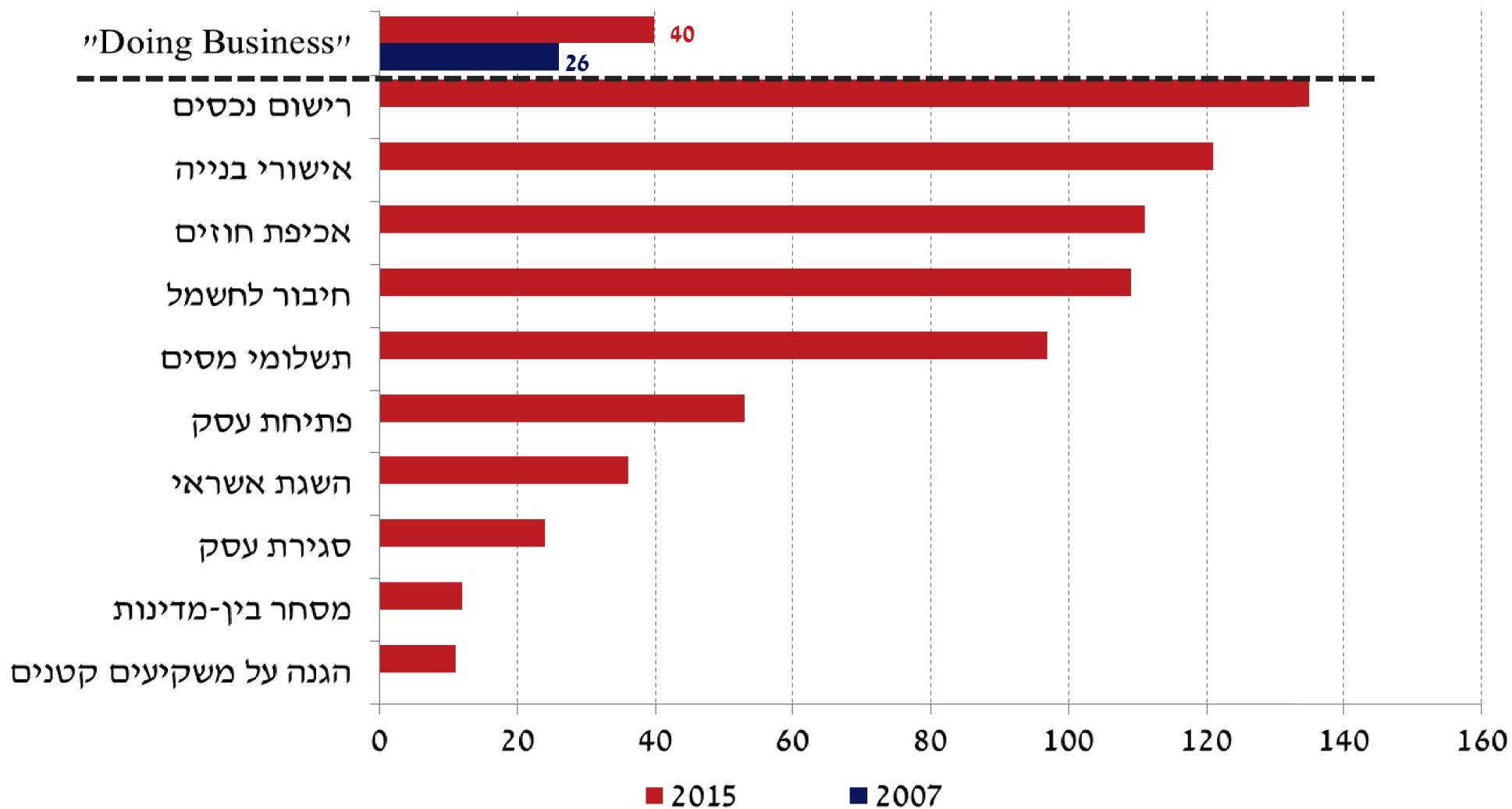

ההוצאה הלאומית למחקר ופיתוח (אחוזי תוצר, 2012)

* נתוני 2013 לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

מדד ה-"Doing Business"

* דירוג מתוך 185 מדינות. דירוג גבוה יותר משקף מצב שלילי יותר

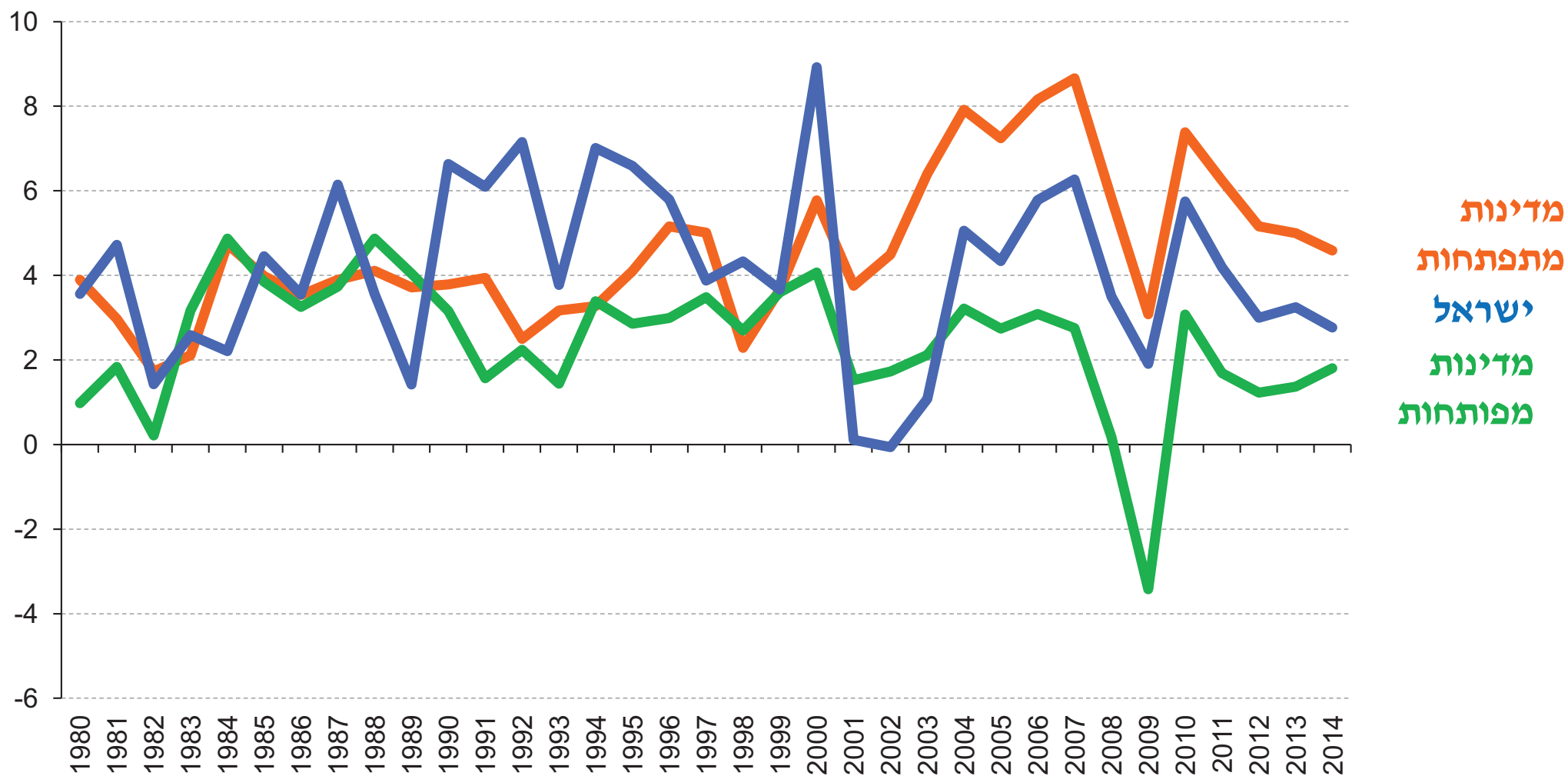

**הקשר בין צמיחה גלובלית
לצמיחת המשק בישראל**

גדל המתאם בין הצמיחה בישראל לצמיחה הגלובלית

שיעורי צמיחה שנתיים בישראל במדינות
המפותחות ובמדינות המתפתחות
(1980-2014)

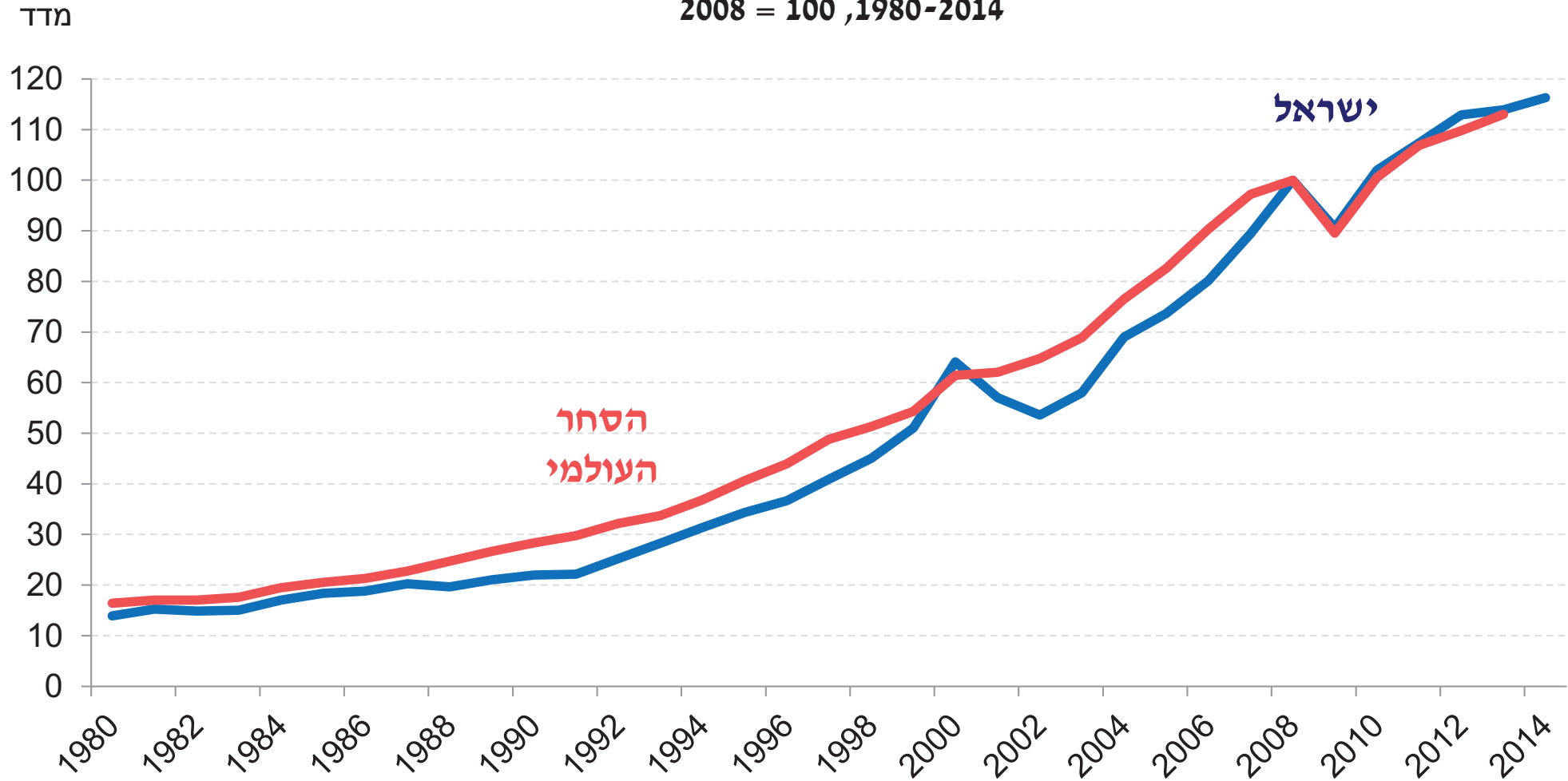

מתאם גבוה בין הגידול בייצוא ובצמיחת הסחר העולמי

יצוא סחורות ושירותים מישראל (ללא יהלומים והזנק), והסחר העולמי

2008 = 100, 1980-2014

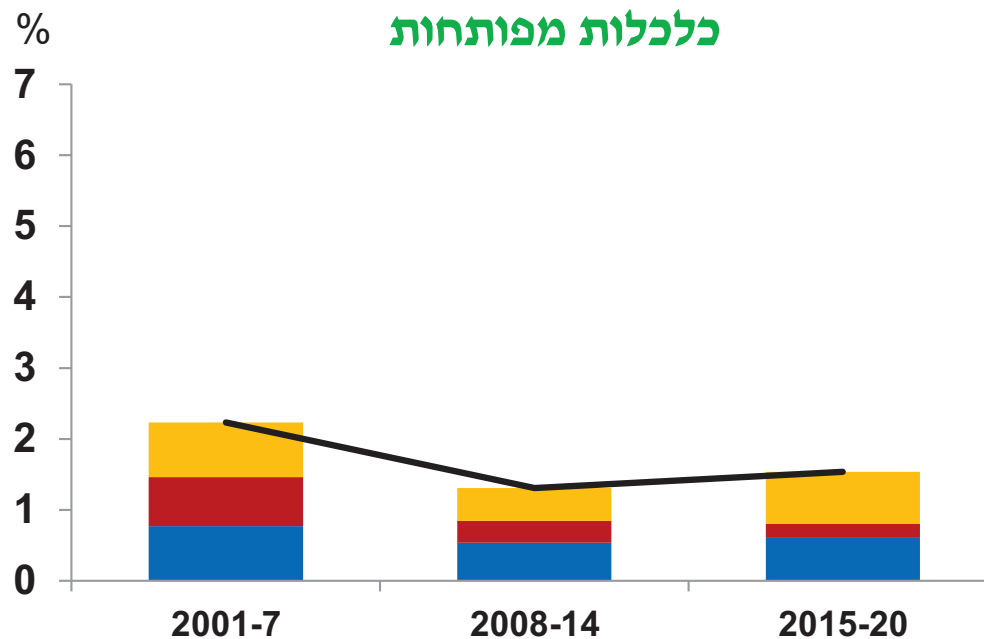
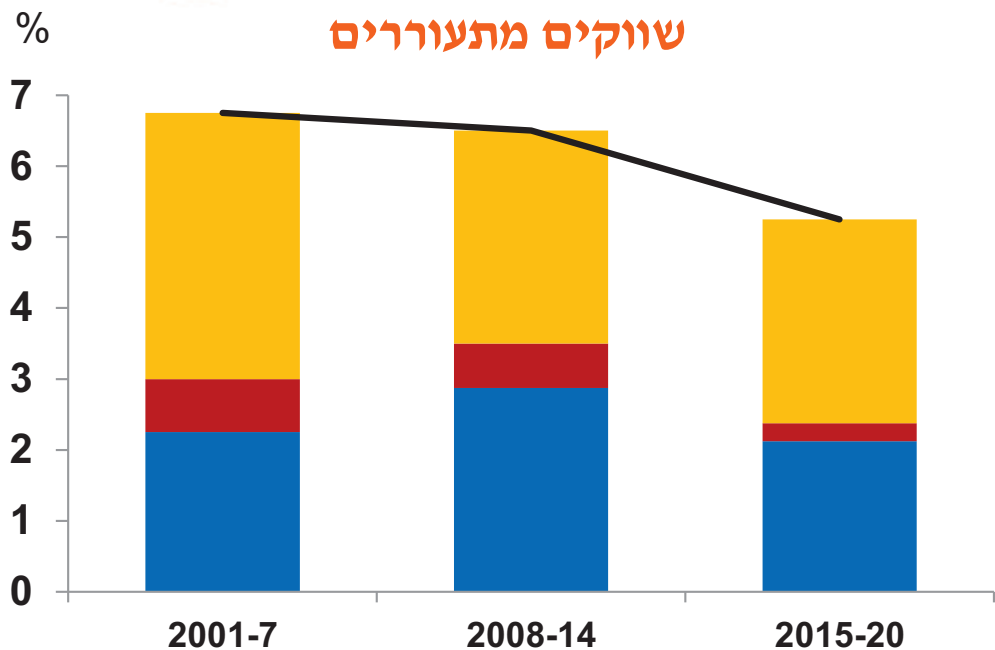

מבט צופה עתיד:
הסביבה הגלובלית
ההון האנושי ושוק העבודה

ירידה בשיעור הצמיחה העולמית הפוטנציאלית

פירוק מקורות הצמיחה במדינות המפותחות ובשווקים המתעוררים

— תוצר פוטנציאלי
 ■ כוח עבודה

■ הון
 ■ פריון כולל

פוטנציאל הצמיחה צפוי לרדת גם ביחס לתקופת המשבר
 הרעה בתנאי המימון ומגבלות מבניות צפויות לפגוע בקצב גידול מלאי ההון (במיוחד בסין)

מאפיינים דמוגרפיים, צפויים להמשיך ולצמצם את הגידול בכוח העבודה, גם ביחס לתקופת המשבר
 שיעור גידול ההון צפוי לעלות אך להגיע לרמה הנמוכה מזו שהייתה ערב המשבר

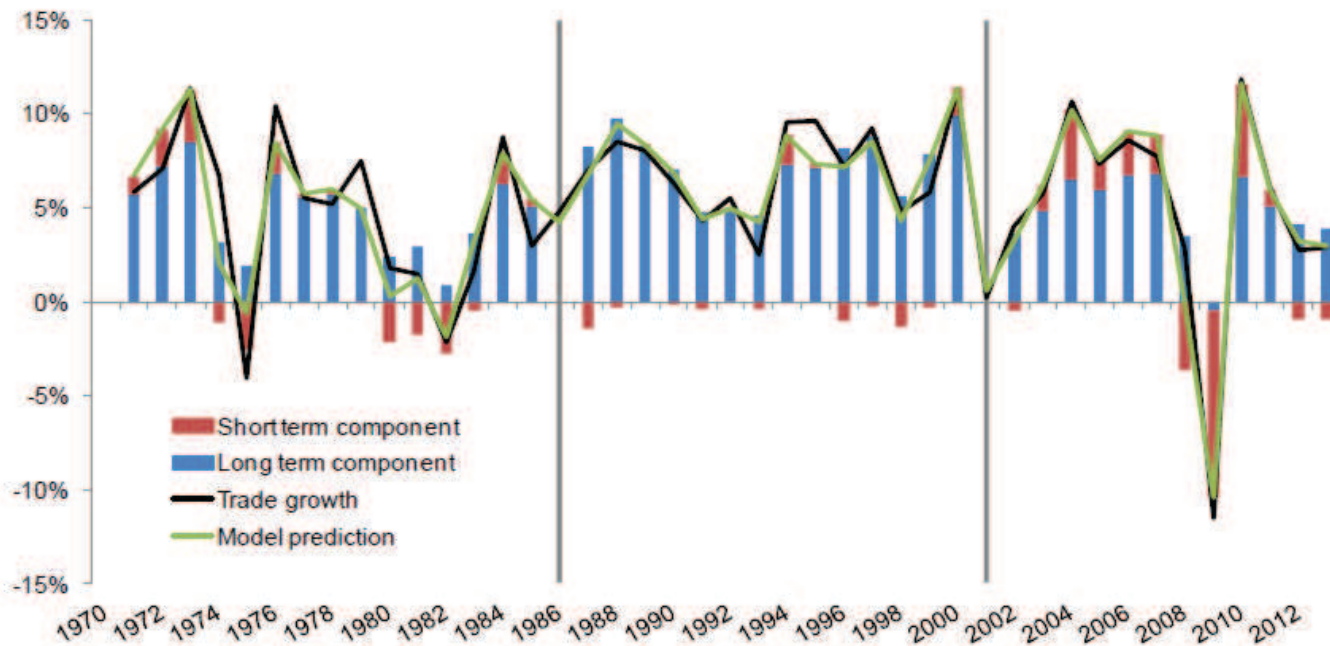
צפויה האטה בקצב גידול הסחר העולמי

החלשות הקשר בין צמיחה גלובלית לסחר עולמי

2008-2013	2001-2007	1986-2000	1970-1985	
0.7	1.5	2.2	1.3	גמישות הסחר העולמי לצמיחה העולמית

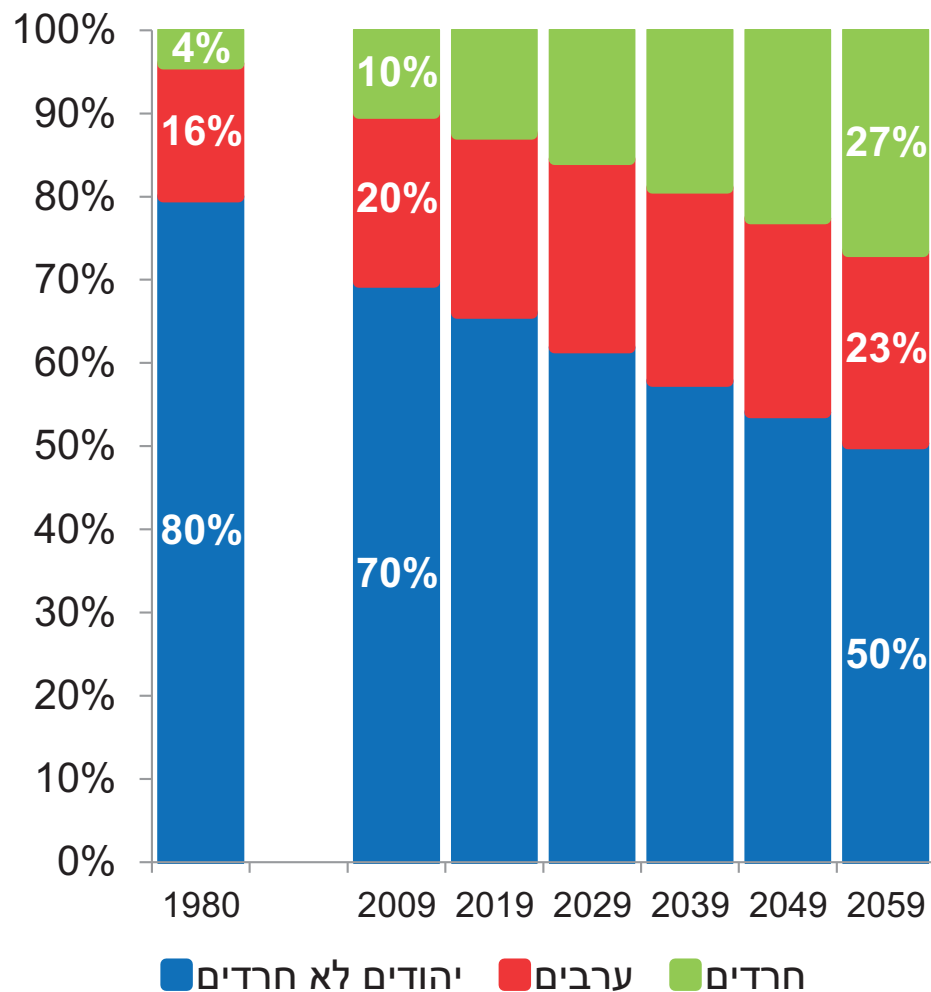
החלשות הסחר-העולמי נובעת בחלקה גם משינויים מבניים ולא רק מהירידה בצמיחה העולמית

Figure 6. Decomposition of Trade Growth

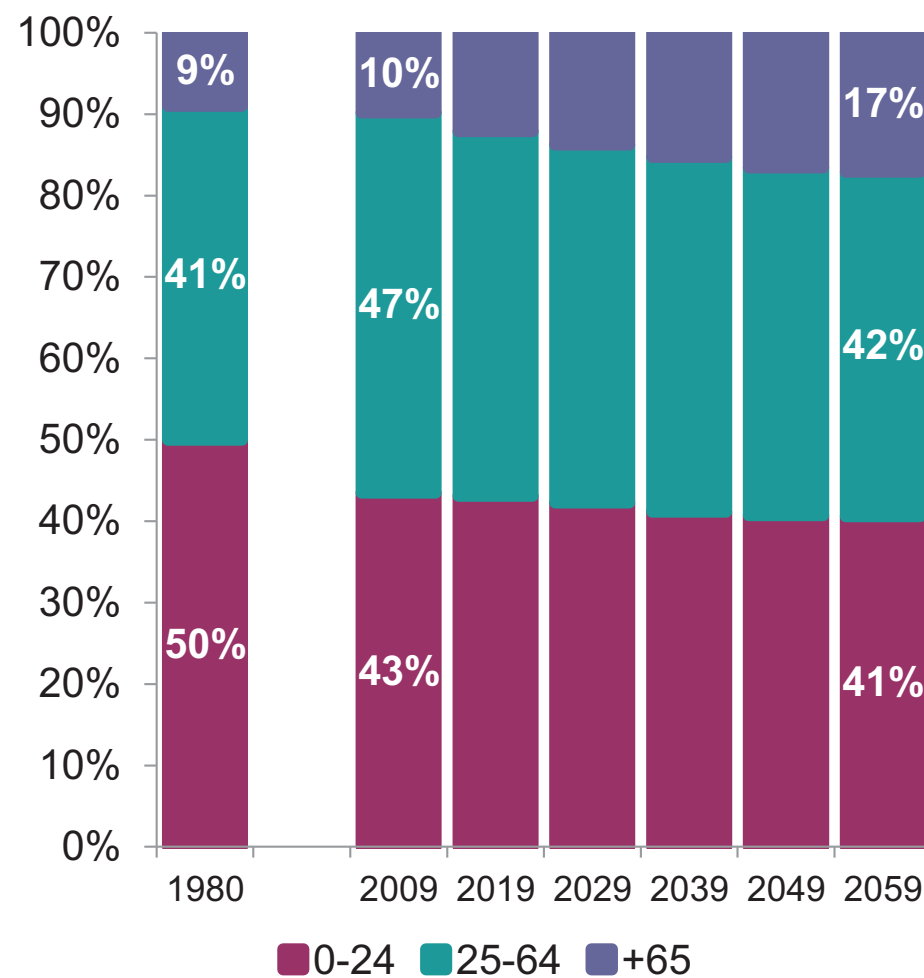

ההאטה בקצב גידול הסחר העולמי צפויה לקוז בין 0.4 ל- 0.8 נק' אחוז מהצמיחה החזויה בישראל בטווח הבינוני, ביחס לתרומה בעבר

החלק היחסי של קבוצות האוכלוסייה

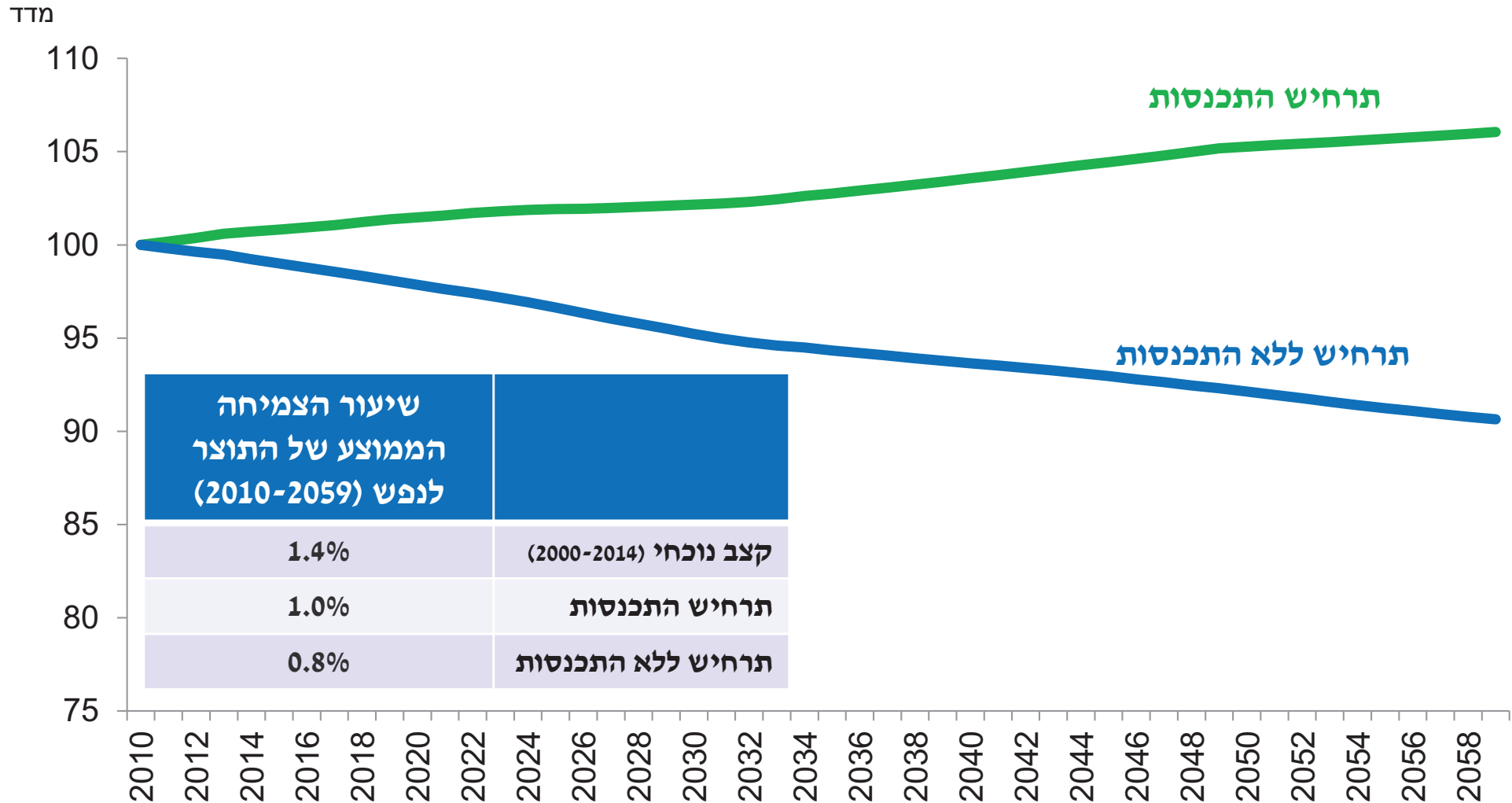
קבוצות גיל כאחוז מהאוכלוסייה

המגמות הדמוגרפיות צפויות להביא לירידה בשיעור ההשתתפות

שיעור ההשתתפות בשוק העבודה: תרחיש ללא התכנסות ותרחיש התכנסות
(גילאי 25-64, 2010-2059, 100=2010)

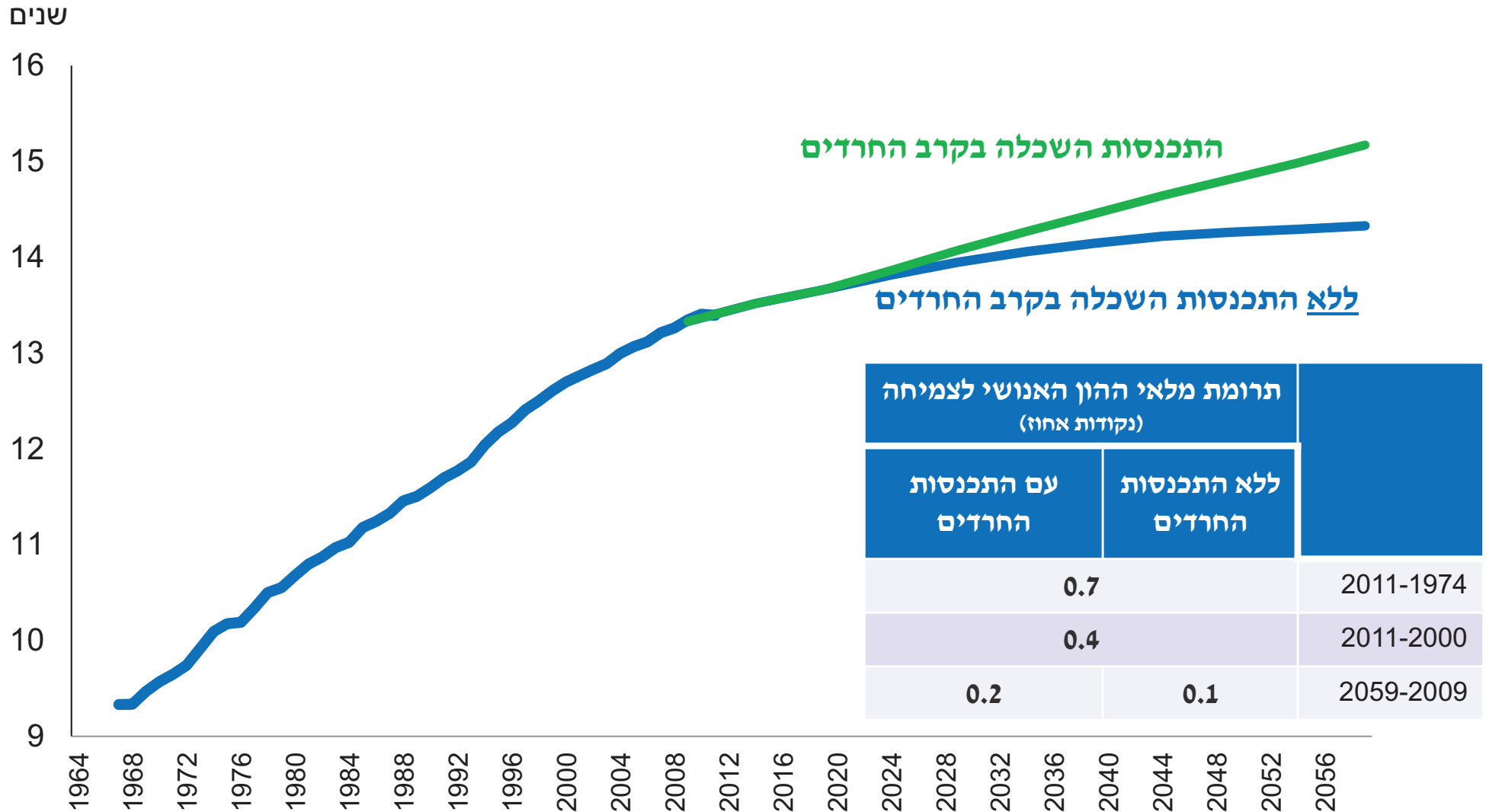

שיעור הצמיחה הממוצע של התוצר לנפש (2010-2059)	
1.4%	קצב נוכחי (2000-2014)
1.0%	תרחיש התכנסות
0.8%	תרחיש ללא התכנסות

קצב העלייה בממוצע שנות הלימוד צפוי להתמתן; צפויה ירידה בתרומת ההון האנושי לצמיחה

ממוצע שנות השכלה של האוכלוסייה בגילאי העבודה העיקריים (25-64):
בפועל (1967-2011) ולפי התחזית (2009-2059)

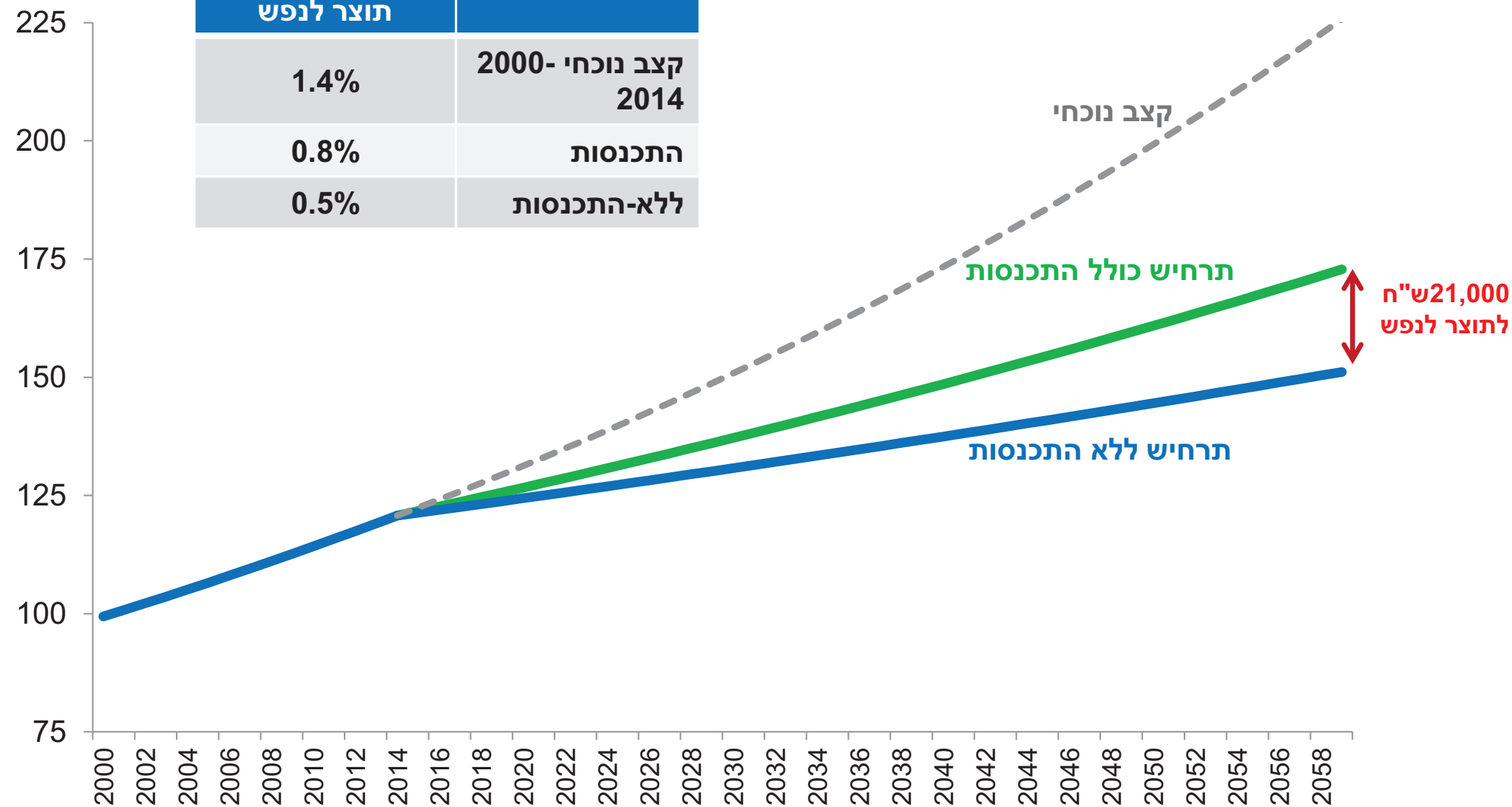

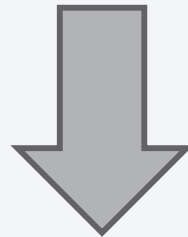
אומדן צמיחת התוצר לנפש בתרחישים שונים

2000-2059, אלפי ש"ח – מחירי 2010

אלפי ₪

- הפריון עלה בשיעור מתון בעשור האחרון
- התהליכים הדמוגרפיים ומיצוי תרומת ההשכלה צפויים למתן עוד יותר את צמיחת התוצר לנפש
- המגמות בכלכלה העולמית יכבידו גם הן בשנים הבאות

מתחדד הצורך במדיניות לעידוד הפריון

וצמצום ההשפעות הממתנות

לשם כך, נדרשת תכנית אסטרטגית ממוקדת שתכלול:

שילוב אוכלוסיות בתעסוקה - כולל מדיניות פעילה בשוק העבודה

העלאת גיל הפרישה

העלאת ההון האנושי - חינוך והכשרה מקצועית

הסרת חסמים המעכבים צמיחה ופריון:

• תשתיות

• סביבה עסקית

• תחרותיות

• קידום רפורמות (נמלים, משק החשמל ותעשיית האנרגיה והגז)

• מו"פ

שדרוג וייעול מערכות השירותים הציבוריים

גיוון ענפיי ויעדיי הסחר של ישראל

תודה

